

การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(Self-Directed Learning: A Case Study of Undergraduate Students at Srinakharinwirot University)

เววดี ทรงเที่ยง¹อนุ เจริญวงศ์ระยับ²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำแนกตามชั้นปี กลุ่มสาขาและเพศ เพื่อสร้างเครื่องมือวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 - 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1,186 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ 3 ชั้นตอน ผลการวิจัยสรุปว่า 1) ชั้นปี สาขาวิชา และเพศ มีปฏิสัมพันธ์ในการอธิบายความแตกต่างของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในทุกองค์ประกอบทั้ง การจัดการตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการเปลี่ยนแปลงตนเอง งานวิจัยนี้วิเคราะห์ผลโดยพิจารณา 3 มิติพร้อมกัน พบว่า นิสิตหญิงชั้นปีที่ 1 สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างจากสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในนิสิตชายพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ สุขภาพมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งและอันดับสอง ผลการวิจัยพบว่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งและอันดับสองกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าเท่ากัน และเมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงผู้เข้าพบว่า ตัวแปรคาโนนิคอลซึ่งเป็นตัวแปรแฝงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่พัฒนาขึ้นโดยคณะผู้วิจัยกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงทำนายซึ่งกำหนดให้เป็นความสัมพันธ์เชิงย้อนกลับ เมื่อทำการประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า โมเดลความสัมพันธ์แบบมีอิทธิพลย้อนกลับระหว่างการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทำนายการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้สูง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้สูงเช่นเดียวกันแต่มีขนาดอิทธิพลต่ำกว่าเล็กน้อย

The objectives of this research were (1) to compare the self-directed learning of undergraduate students from Srinakharinwirot University across school year, major area, and gender, (2) to develop a Thai Self-Directed Learning Scale (TSDLS), and (3) to test the validity and reliability of evidence from the TSDLS.

¹ อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² อาจารย์ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Participants were 1,186 undergraduate students from Srinakharinwirot University who were randomly selected and 3 stages stratified. The research findings revealed that: 1) Observed interactions explain the differences in self-directed learning means among school year, major area, and gender. Interactions were statistically significant self-directed learning indicators. More specifically, the self-directed learning levels for first year female students in humanities and social sciences were lower than other groups while levels for second year male students in health science areas were higher than other groups. 2) First order and second order confirmatory factor analyses were used to test the factorial validity of TSDLS. The findings showed that the two proposed models were both reasonable fitted with the empirical data. Further, canonical correlation was used to test the convergent validity evidence and showed that our TSDLS was strongly correlated with the self-directed learning scale developed by Watanawong (2003). 3) Reciprocal effects between self-directed learning and lifelong learning were tested to reveal the incremental validity. The results showed that self-directed learning strongly predicted lifelong learning and, although to lesser degree, feedback also showed a strong effect.

ภูมิหลัง

การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ และถ่ายทอดความรู้ จะเกิดขึ้นจริงได้ในสังคมไทย และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (6) การจัดการศึกษาควรจัดบรรยากาศให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ และมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเรียนรู้ มีความใฝ่เรียน มีทักษะในการสืบค้นความรู้ และมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมของผู้เรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ปี พ.ศ. 2548 มีการวิจัยติดตามผลและประเมินผล การปฏิรูปการศึกษาตามแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ผลสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและผู้สำเร็จ การศึกษาระดับอุดมศึกษา (สุวิมล ว่องวานิช และนาง ลักษณ์ วิรัชชัย, 2548: 110-111, 120) พบว่า ความสามารถทางการเรียน ทักษะการคิด และทักษะ การเรียนยังอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง และผลการวิจัย พบว่าผลผลิตระดับอุดมศึกษาเป็นที่พึงพอใจของ

นายจ้างในระดับปานกลาง งานวิจัยนี้จึงมีการเสนอ มาตรการ และแนวทางยกระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียนและผู้ที่กำลังจะจบการศึกษาว่า หน่วยงาน จัดการศึกษาควรพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม ด้วยการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์และแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาคน และเป็นวิถีทางที่นำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการ ดำเนินชีวิตให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่ การเรียนรู้จึงไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะในสถาบันการศึกษา เท่านั้นแต่อาจเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ กรมวิชาการ (2541: 20-21) ระบุว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed learning) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผู้เรียนมีบทบาทในการรับผิดชอบ การเรียนของตนเอง โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้เรียนด้วยตนเอง ครูอาจารย์มีบทบาทเป็นเพียงผู้สนับสนุนการเรียน และเป็นผู้ให้บริการด้านแหล่งความรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะต้อง รับผิดชอบตนเองตั้งแต่การเลือกและวางแผนสิ่งที่ตน

เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกและเริ่มต้นการเรียนด้วยตนเอง ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองได้

การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นพฤติกรรมสำคัญที่ทำให้บุคคลแสวงหาความรู้ตามความต้องการ โดยใช้ความเพียรพยายามของตนในการเพิ่มพูนความรู้ รวมทั้งมีพฤติกรรมที่เป็นทักษะการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถแสวงหาความรู้ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (Knowles, 1975; สมคิด อิศระวัฒน์, 2542: 40) มีเอกสารงานวิจัยหลายเรื่องที่ยืนยันว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเป็นการเรียนรู้ที่หยั่งรากลึกจึงมีนิยามความหมายกว้างขวางถึงคุณลักษณะของบุคคล (Traits) และมีบ่อยครั้งที่มีการนำไปใช้นิยามความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

โอลิเวอร์ (Oliver, 1999) ให้คำอธิบายว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการที่บุคคลได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualized Learning) ส่วน บร็อคเค็ท และ เฮมสตรา (Brockett & Hiemstra, 1991) อธิบายว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นความสามารถและ/หรือเป็นความมุ่งมั่นตั้งใจของแต่ละบุคคลที่จะใช้ศักยภาพของตนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง บางครั้งการนิยามความหมายของทั้ง 2 ตัวแปรนี้จึงมีบางส่วนที่มีความทับซ้อนกัน (Overlap) โดยเฉพาะในส่วนของความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการใช้และการสังเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล ดังนั้นในงานวิจัยของ จุสโต และ ไดไบแอสิโอ (Jiusto & DiBisio, 2006: 196) จึงนิยามการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่าเป็นการที่ผู้เรียนได้แสดงความสามารถของตนในการทำโครงการวิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร และนิยามการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าเป็นทัศนคติ เป็นแรงจูงใจ ตลอดจนคุณลักษณะในตัวบุคคลที่จะใช้ทักษะของตนเพื่อการแสวงหาความรู้ ผลงานวิจัยนี้พบว่าหลักสูตร

การเรียนรู้สากล (The Global Studies Program) ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาให้เพิ่มขึ้นหลังจากจบหลักสูตร พวกเขาจึงทำการวัดตัวแปรในงานวิจัยทั้งก่อนและหลังจากสิ้นสุดโปรแกรมในหลักสูตรดังกล่าว

มิงานวิจัยที่ได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Oddi Continuing Learning Inventory : OCLI) และหาความสัมพันธ์กับคุณลักษณะทางพฤติกรรมที่เชื่อว่าเป็นตัวบ่งชี้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นงานวิจัยของ ออดดี (Oddi, 1986: 97-107 ; Oddi, et al., 1990: 139-145) ผลการวิจัยพบว่าคะแนนจากแบบวัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (OCLI) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากการสอนตนเอง (Self-instruction) และพบว่าผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตใน 3 ด้าน คือ การเป็นผู้เรียนเชิงรุก มีความคิดเปิดกว้าง และมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ ผลการวิจัยสนับสนุนแนวคิดที่ว่าความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำนายการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เดอ วิทท์ (De Witt, 2001) ได้เสนอความเห็นในประเด็นของการฝึกฝนบุคคลให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตว่า นักศึกษาต้องเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดที่สำคัญหลาย ๆ อย่าง ดังเช่นงานวิจัยของ โอซัวห์ และคณะ (Ozuah, et al., 2001: 669-627) ที่ได้วิจัยผลกระทบของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร ดังกล่าว ผลงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการฝึกให้บุคคลเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่งานวิจัยของ บาร์น (Barnes, 1998) ที่ได้วิจัยเรื่องความใฝ่รู้และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ

นักศึกษาประกาศนียบัตรการพยาบาล งานวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความใฝ่รู้ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามแนวคิดของ กุญจลินีเอลมีโน (Guglielmino, 1977) กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผลการวิจัยพบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้คุณค่าของความรู้ และการมีความต้องการมีความรู้ต่อไปอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการตรวจสอบเอกสารงานวิจัยพบว่าการศึกษารื่องการนำตนเองที่ผ่านมาจะศึกษาเฉพาะคุณลักษณะของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งในปัจจุบันเครื่องมือวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ใช้กันอย่างแพร่หลายได้แนวทางมาจากแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ กุญจลินีเอลมีโน (Guglielmino, 1977) ที่แบ่งคุณลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ 8 ด้าน สำหรับแบบวัดที่พัฒนาขึ้นโดยคนไทย คือ แบบวัดของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2546) แบ่งการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็น 11 องค์ประกอบ โดยได้นำแบบวัดไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา ระบบการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งการใช้แบบวัดดังกล่าวจะใช้วัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แต่ยังไม่พบว่ามีการสร้างแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในเชิงพฤติกรรม

การวิจัยครั้งนี้จึงวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของ คอสต้าและกาลิค (Costa & Kallick, 2004) ที่อธิบายถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3 มิติ คือ การจัดการตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการเปลี่ยนแปลงตนเอง รวมทั้งแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด

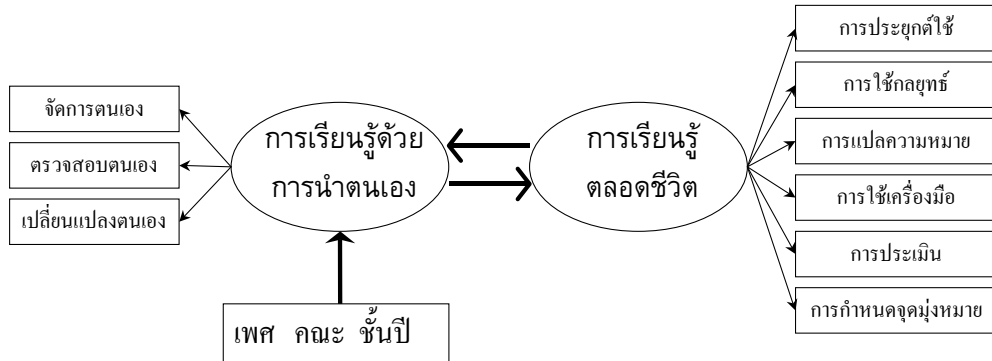
การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และได้ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในต่างประเทศ ชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา โดยทำการวิเคราะห์ทั้ง 3 มิติพร้อมกัน กอปรกับหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนาศักยภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว ชุมชน, 2546: 10) ได้ให้ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต โดยระบุถึงข้อกำหนดที่มหาวิทยาลัยจะสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นข้อมูลสารสนเทศที่จะช่วยให้ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เพื่อการพัฒนานิสิตให้เป็นบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ของชาติและของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำแนกตามชั้นปี สาขา และเพศ
2. เพื่อสร้างเครื่องมือวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
3. เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในงานวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยแนวทางมาจากแนวคิดของ แคนดี้ (Candy, 1991) ที่ว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะส่งผลทางบวกต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเมื่อผู้เรียนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตแล้วผู้เรียนจะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้นด้วย



สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดการวิจัยข้างต้น คณะผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. นิสิตต่างเพศกัน ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน และศึกษาต่างชั้นปีกัน จะมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันที่ทำให้ นิสิตมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน
2. โมเดลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน 3 องค์ประกอบ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ย้อนกลับ (Reciprocal relationships) กับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2548 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ความเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง โดยใช้วิธีการ Maximum Likelihood ในการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่ค่อนข้างมั่นใจได้ว่าผลการประมาณค่าจะมีความเหมาะสมคือ 200 คน งานวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มย่อยในการเปรียบเทียบมากที่สุด 4 กลุ่มย่อย ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่เหมาะสมคือ 800 คน อย่างไรก็ตามในขั้นตอนวิเคราะห์หองศ์ประกอบเชิง

Least Square ซึ่งต้องการกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่มากสำหรับการประมาณค่า ดังนั้นจึงทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 1,186 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบการชั้นภูมิ 3 ขั้นตอน (3 Stages stratified random sampling) โดยชั้นภูมิแรกเป็นกลุ่มสาขาวิชาจำนวน 3 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ (คณะศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์) 2) สาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (คณะวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์) และ 3) สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (คณะแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เภสัชศาสตร์ สหเวชศาสตร์ พลศึกษา) โดยขนาดกลุ่ม ตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิย่อยให้มีสัดส่วนที่เท่ากัน สุ่มชั้นภูมิที่ 2 เป็นชั้นปีจำนวน 4 ชั้นปี โดยในแต่ละชั้นปีมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากัน และขั้นสุดท้ายทำการสุ่มชั้นภูมิที่ 3 เป็นเพศ คือ เพศชายและ เพศหญิง ซึ่งในแต่ละชั้นปีให้มีจำนวนใกล้เคียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น คณะผู้วิจัยสร้างแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยอาศัยแนวคิดจาก คอสต้า และ กาลลิก (Costa & Kallick, 2004) จำแนกการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองใน

3 มิติ คือ การจัดการตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการเปลี่ยนแปลงตนเอง แบบวัดที่สร้างขึ้นมีจำนวน 70 ข้อ คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพที่ตั้งไว้จำนวน 32 ข้อ แบ่งเป็นองค์ประกอบการจัดการตนเอง 12 ข้อ การตรวจสอบตนเอง 10 ข้อ และการเปลี่ยนแปลงตนเอง 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัดเฉพาะ ข้อความที่คัดไว้ เท่ากับ 0.7602 0.7046 และ 0.7632 ตามลำดับ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย การตีความคะแนน สำหรับ ข้อความทางบวกการให้คะแนนคำตอบ คือ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เป็น 6 คะแนนถึง 1 คะแนนตามลำดับ ส่วนข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกันจาก 1 คะแนนถึง 6 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า

2. แบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2546) คณะผู้วิจัยนำแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion related validity) แบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ จำนวน 39 ข้อ แบ่งเป็น 11 องค์ประกอบ คือ 1) ความรักและต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ 2) ความสามารถในการเลือกและวิเคราะห์ทักษะเพื่อการเรียนรู้ 3) การแสวงหา คำตอบเพื่อการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 4) ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และมีขั้นตอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย 5) การมีวินัยในตนเองและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ 6) การทุ่มเทเพื่อการเรียนรู้ด้วยความพยายามอย่างเหมาะสม 7) การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ 8) ความสามารถริเริ่มการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 9) ความสามารถตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่ความรู้ที่ต้องการ 10) การประเมินผลตนเองได้อย่างถูกต้องยุติธรรม และ 11) ความอดทนในการเสาะแสวงหาความรู้

คณะผู้วิจัยทำการปรับแบบวัดของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ มาปรับใช้โดยเพิ่มมาตรวจวัดเป็น 6 ระดับ ตั้งแต่ไม่จริงเลย (1) ถึง จริงที่สุด (6) และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดใหม่อีกครั้งโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Principal component analysis) และหมุนแกนแบบ Promax กับนิตระดับปริมาตรจำนวน 1,186 คน ผลการตรวจสอบจำนวนองค์ประกอบที่เหมาะสมด้วยวิธี Parallel analysis และ Minimum average partial test พบว่าผลการวิเคราะห์สอดคล้องกันว่าองค์ประกอบที่เหมาะสมมีจำนวน 2 องค์ประกอบ ซึ่งเมื่อพิจารณาลักษณะของตัวแปรองค์ประกอบแล้ว คณะผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และรักและต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดด้วยสูตรอัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .9329 และ .9136 ตามลำดับ

3. แบบวัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตการวิจัยครั้งนี้วัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตจากการรับรู้ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้มาตรวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น คณะผู้วิจัยจำแนกองค์ประกอบการวัดการรับรู้ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็น 6 มิติ (นิตยา สำเร็จผล, 2547: 263) คือ 1) การประยุกต์ใช้ความรู้ 2) การใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย 3) การใช้และแปลความหมายข้อมูลที่ได้ 4) การใช้เครื่องมือการเรียนรู้ 5) การประเมินการเรียนรู้ของตนเอง 6) การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ โดยคณะผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามแต่ละด้านที่ครอบคลุมทั้งองค์ประกอบและ จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3 ประการ คือ 1) พัฒนาตนให้มีความรู้ความสามารถและทักษะเพิ่มขึ้น 2) เรียนรู้ตามความสนใจ ความต้องการ และเห็นประโยชน์ และ 3) ดำรงชีวิตของตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แบบวัดที่สร้างขึ้นมีจำนวน 82 ข้อ คณะผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ คุณภาพที่ตั้งไว้จำนวน 36 ข้อ องค์ประกอบละ 6 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ

แบบวัดเฉพาะข้อความที่ตัดไว้ เท่ากับ 0.8764 0.8754 0.8468 0.8180 0.8836 และ 0.7583 ตามลำดับ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ เป็นประจำ บ่อย ๆ ค่อนข้างบ่อย บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยเลย การตีความคะแนน สำหรับข้อความทางบวกการให้คะแนนคำตอบ คือ "เป็นประจำ" ถึง "ไม่เคยเลย" เป็น 6 คะแนนถึง 1 คะแนนตามลำดับ ส่วนข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกันจาก 1 คะแนนถึง 6 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตสูงกว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า

การแสดงผลพื้นฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งและอันดับสอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เมตริกซ์สหสัมพันธ์แบบ Polychoric ถ่วงน้ำหนักด้วยเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมแบบ Asymptotic และใช้วิธีประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดแบบถ่วงน้ำหนัก (Weighted least square, WLS) ผลการประเมินโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งในภาพรวมพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ $df = 579$ เท่ากับ 3,841.2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, RMSEA = 0.069 โดยช่วงความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.067 ถึง 0.071 CFI = .95 GFI = .97 และโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองในภาพรวมพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ $df = 587$ เท่ากับ 3,986.1 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 RMSEA = .070 โดยช่วงความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.068 ถึง 0.072 CFI = .95 และ GFI = .96 เมื่อพิจารณาจากดัชนี ข้างต้นกล่าวได้ว่าทั้งสองโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

กระบวนการเก็บข้อมูล

ขั้นการหาคุณภาพรายข้อครั้งที่ 1 และการหาคุณภาพรายข้อและค่าความเชื่อมั่นในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับแรกผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒินำมาใช้จริงกับนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยการเก็บข้อมูลครั้งแรกจำนวน 100 คน และ ครั้งที่ 2 อีก 100 โดยทำการติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนในแต่ละมหาวิทยาลัยซึ่งช่วยประสานงานในการเก็บข้อมูลจากนิสิตโดยตรง

ขั้นการแสดงผลพื้นฐานความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และการศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 1,200 คน คณะผู้วิจัยใช้การว่าจ้างนิสิตช่วยงานหรือคณะกรรมการนิสิตระดับคณะในการช่วยเก็บข้อมูลตามจำนวนที่คณะผู้วิจัยต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการวิเคราะห์

ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. หาคุณภาพรายข้อครั้งที่ 1 ใช้การหาค่าอำนาจจำแนกในแต่ละองค์ประกอบของแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) และการเปรียบเทียบกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ โดยใช้เทคนิค 50-50 และคัดเลือกข้อความในแต่ละองค์ประกอบที่ผ่านเกณฑ์ทางสถิติ กล่าวคือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมเกิน .3 และค่าสถิติ t มีนัยสำคัญทางสถิติ ร่วมกับการพิจารณาโครงสร้างขององค์ประกอบ ทำการคัดเลือกข้อความที่ใช้ในงานวิจัยได้จำนวน 32 ข้อ

2. การหาคุณภาพรายข้อครั้งที่ 2 จะกระทำเหมือนกับการหาคุณภาพรายข้อครั้งที่ 1 โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม การแสดงผลพื้นฐานความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค รายองค์ประกอบ

3. การแสดงผลพื้นฐานความเที่ยงตรงของแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การวิจัยครั้งนี้ทำการแสดงผลพื้นฐานความเที่ยงตรงของแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองใน 2 เกณฑ์ คือ 1) การแสดงผลพื้นฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และ 2) การแสดงผลพื้นฐานความเที่ยงตรงเชิงทำนาย

3.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างใน 2 ประเด็น คือ 1) ความเที่ยงตรงเชิงองค์ประกอบ ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First order confirmatory factory analysis) เพื่อ 1) แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงองค์ประกอบ (Factorial validity) โดยพิจารณาจากการกำหนดองค์ประกอบตามสมมติฐานการวิจัยมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ 2) แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า (Convergent validity) โดยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบ (Factor loading) คะแนนมาตรฐานหากมีค่าสูงกว่า .40 ค่า R^2 เข้าใกล้ 1 ค่า Construct reliability ไม่ต่ำกว่า 0.70 และค่า Variance extracted ไม่ต่ำกว่า 0.50 แสดงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second order confirmatory factor analysis) เพื่อ 4) แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงองค์ประกอบว่า โมเดลตัวแปรแฝงในองค์ประกอบอันดับหนึ่งสามารถรวมกันเป็นองค์ประกอบเดียวได้โดยพิจารณาจากความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 5) พิจารณาน้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบอันดับหนึ่งว่าตัวแปรองค์ประกอบอันดับหนึ่งตัวใดเป็นตัวอธิบายตัวแปรแฝงอันดับสองได้ดี

สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทั้งอันดับหนึ่งและอันดับสองใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural equation modeling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL 8.54) โดยใช้เมตริกซ์สหสัมพันธ์แบบ Polychoric ถ่วงน้ำหนักด้วยเมตริกซ์ความแปรปรวนแปรปรวนร่วมแบบ Asymptotic และใช้วิธีประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุดแบบถ่วงน้ำหนัก (Weighted Least Square, WLS) ดัชนีบ่งชี้ที่เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้ 1) ค่าไคสแควร์ เกณฑ์คือ ค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ค่า RMSEA โดยรายงานช่วงความเชื่อมั่นประกอบด้วย เกณฑ์ขั้นต่ำคือมีค่าและช่วงความเชื่อมั่นต่ำกว่า 0.10 และเกณฑ์ใน

ระดับดีคือมีค่าและช่วงความเชื่อมั่นต่ำกว่า 0.06 (3) ค่า CFI เกณฑ์ขั้นต่ำคือมีค่าสูงกว่า 0.90 และเกณฑ์ในระดับดีคือมีค่าสูงกว่า 0.95 สำหรับค่า GFI เกณฑ์ขั้นต่ำคือมีค่าสูงกว่า .90 และเกณฑ์ในระดับดีคือมีค่าสูงกว่า .95 และ (2) ความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า ใช้แบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2546) มาทำการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์โดยทำการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล

3.2 ความเที่ยงตรงเชิงทำนาย (Incremental Validity) การศึกษาตัวแปรเชิงผลของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยในงานวิจัยครั้งนี้คาดว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะส่งผลทางบวกต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเมื่อผู้เรียนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตแล้ว ผู้เรียนจะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้นด้วย (Candy, 1991) ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลจึงใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบย้อนกลับ (recursive model) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL 8.54)

4. การศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างนิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคมที่แตกต่างกันใน 3 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรแบบ 3 ทาง (3 Ways multivariate analysis of variance)

สรุปผลการวิจัย

1. เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา มีปฏิสัมพันธ์ในการอธิบายความแตกต่างของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในทุกองค์ประกอบทั้ง การจัดการตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการเปลี่ยนแปลงตนเอง จากภาพประกอบ 2 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ชั้นปี และเพศ ซึ่งงานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์ผลโดยพิจารณา 3 มิติพร้อมกัน พบว่านิสิตหญิงชั้นปีที่ 1 สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างจากสาขาอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่านิสิตชายชั้นปีที่ 2 กลุ่ม

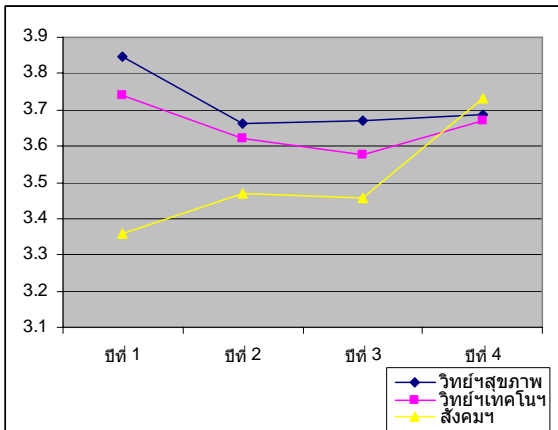
สาขาวิทยาศาสตร์ สุขภาพมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งและอันดับสอง ผลการวิจัยพบว่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งและอันดับสองกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าเท่ากัน และเมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงผู้เข้า พบว่า ตัวแปรคาโนนิคอลลซึ่งเป็นตัวแปรแฝงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่พัฒนาขึ้นโดยคณะผู้วิจัยกับการเรียนรู้ด้วยการ

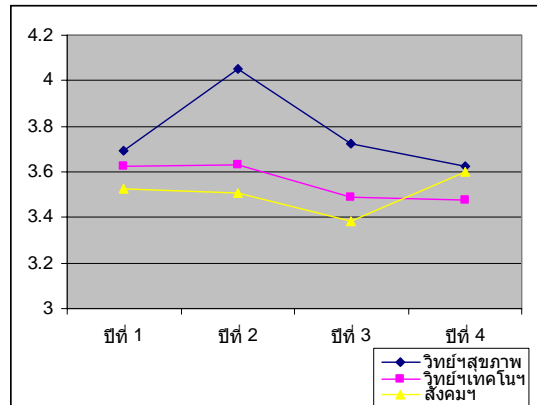
นำตนเองของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การศึกษาอิทธิพลของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งกำหนดให้เป็นความสัมพันธ์เชิงย้อนกลับ เมื่อทำการประเมินความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า โมเดลความสัมพันธ์แบบมีอิทธิพลย้อนกลับระหว่างการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี แสดงว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นคุณลักษณะสำคัญในการทำนายความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิต

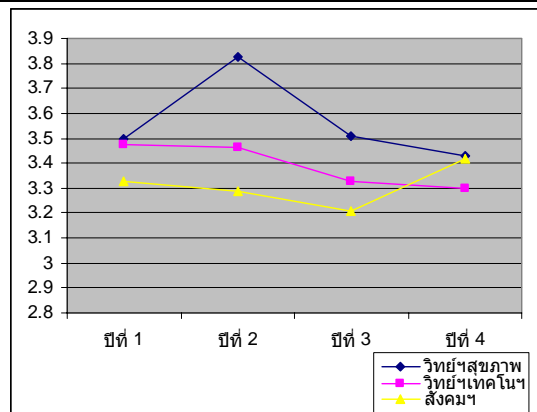
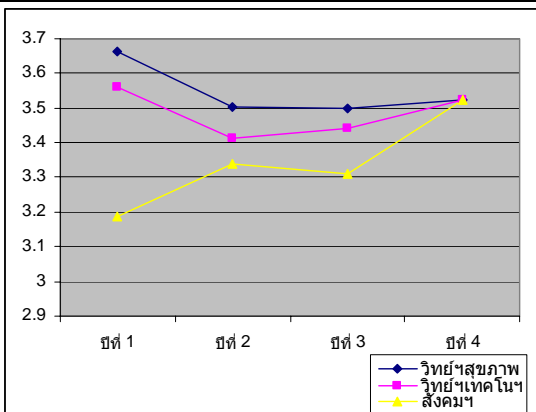
เพศหญิง



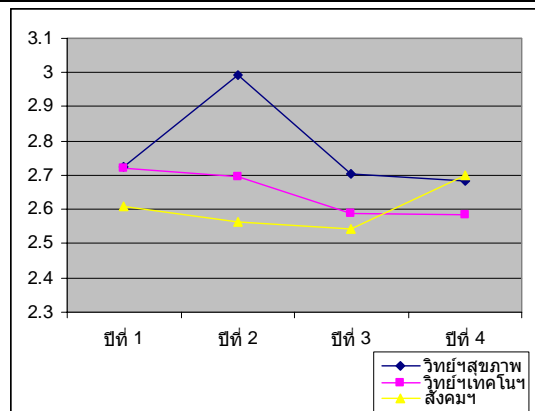
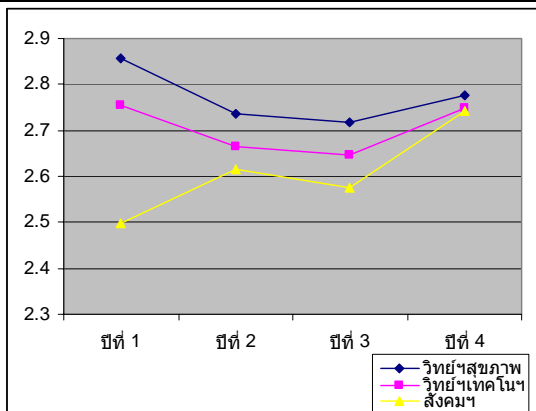
เพศชาย



การจัดการตนเอง



การตรวจสอบตนเอง



การเปลี่ยนแปลงตนเอง

ภาพประกอบ 2 ค่าเฉลี่ยคะแนนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจำแนกตามประเภทสาขาวิชา ชั้นปี และเพศ

อภิปรายผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบของการวิจัยตามสมมติฐานดังนี้

1. นิสิตต่างเพศกัน ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน และศึกษาต่างชั้นปีกัน จะมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันที่ทำให้ นิสิตมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน ดังภาพประกอบ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา มีปฏิสัมพันธ์ในการอธิบายความแตกต่างของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในทุกองค์ประกอบทั้ง การจัดการตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการเปลี่ยนแปลงตนเอง คณะผู้วิจัยแยกวิเคราะห์ตามกลุ่มตัวแปรอิสระโดยใช้เพศเป็นตัวแปรในการแบ่งกลุ่มพบว่า นิสิตหญิง เมื่อศึกษาในชั้นปีที่ 1 นิสิตกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำกว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ นิสิตชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 นิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงขึ้น ขณะที่ นิสิตในกลุ่มสาขาวิชาอื่น ๆ มีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองคงที่ ทำให้ระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ระหว่างกลุ่มสาขาวิชาจึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่ม นิสิตชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 นั่นคือเมื่อพิจารณาในมิติของความแตกต่างของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างชั้นปีที่แตกต่างกัน พบว่า มีเฉพาะ นิสิตเพศหญิงกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์เท่านั้นที่มีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างชั้นปีโดยมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้นเมื่อศึกษาในชั้นปีที่สูงขึ้น แสดงว่าในบางกลุ่มสาขาวิชาการเรียนในระดับที่สูงขึ้น จะทำให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์และวุฒิภาวะมากกว่าการเรียนในระดับชั้นที่ต่ำกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ได้จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นปีที่สูงขึ้นให้มีทั้งกระบวนการ เพิ่มพูนความรู้ในสาขาของตนที่สอดคล้องกับระดับอายุ และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สูงขึ้น

งานวิจัยที่สนับสนุนข้อค้นที่ว่าระดับชั้นปีมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่งานวิจัยของ ดวงนฤมล ประชัญคดี และ มาริษค์กรักดิ์ประวิทย์ (2530: 291) ที่พบว่า นิสิตที่เรียนอยู่ในชั้นปีสูงขึ้นจะมีความสนใจใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์มี

ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีความรับผิดชอบมากขึ้น งานวิจัยของ วิชิตา หารราชารุพันธ์ (2540: 103) ที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งมีประสบการณ์ปฏิบัติงานในวิชาชีพมากจะมีการรับรู้ว่าคุณเองมีความพร้อมในการเรียนรู้สูงกว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยกว่า หรืองานวิจัยของ เชลเลย์ (Shelley, 1991: 4190-A) พบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสัมพันธ์กับชั้นปีที่ศึกษาและอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าอายุเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วย ซึ่งดิกสัน (Dixon, 1995: 1789-A) ก็พบผลเช่นเดียวกัน เขาได้ศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยศึกษากับนักเรียนที่สถาบันความสัมพันธ์แห่งรัฐมิชิแกน (Michigan Correctional Institute) พบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสัมพันธ์กับอายุของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาที่สาขาวิชาไม่พบว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตเพศหญิงมีความแตกต่างกันในแต่ละสาขาวิชาที่เรียน ซึ่งนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกันระหว่างชั้นปีที่แตกต่างกัน นั่นคือเมื่อเริ่มเข้ามาเรียนนิสิตจะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่างจากภาพประกอบ 2 จะเห็นได้ว่านิสิตชั้นปีที่ 1 กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับต่ำกว่ากลุ่มสาขาวิชาอื่น แต่เมื่อเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 นิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์จะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่สูงขึ้น และอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับนิสิตที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนได้มีการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนและด้านต่าง ๆ รวมทั้งค้นพบวิธีการเรียนรู้ที่จะทำให้ตนเองเกิดความเชื่อมั่นในการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งอาจเป็นเพราะกระบวนการเรียนการสอนในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ทำให้นิสิต

หญิงมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่พัฒนามากขึ้นได้ สำหรับข้อค้นพบที่ว่านิสิตชั้นปีที่ 4 มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่สูงขึ้นในระดับที่ใกล้เคียงกันในทุกกลุ่มสาขาวิชา แสดงว่าการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยจะทำให้ นิสิตชั้นปีที่ 4 เป็นบัณฑิตที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระดับที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับนิสิตชายที่พบว่า ในชั้นปีที่ 1 นิสิตแต่ละกลุ่มสาขาวิชาจะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน แต่ในนิสิตชั้นปีที่ 2 พบว่านิสิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ระดับความแตกต่างจะลดระดับลงมาในชั้นปีที่ 3 จนความแตกต่างนั้นไม่มีนัยสำคัญอีกในชั้นปีที่ 4 นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะความแตกต่างของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างนิสิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์เมื่อชั้นปีแตกต่างกันพบว่านิสิตสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีจะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์เล็กน้อยในระดับที่สม่ำเสมอตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 แต่ในชั้นปีที่ 4 พบว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์มีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเล็กน้อย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบว่านิสิตในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาว่าเมื่อเรียนในชั้นปีที่แตกต่างกันแล้วจะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นิสิตชายทั้งในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ที่เรียนต่างชั้นปีมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าการเรียนเฉพาะนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพเท่านั้นที่นิสิตชั้นปีที่ 2 มีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างไปจากนิสิตชั้นปีอื่นๆ

งานวิจัยที่สนับสนุนข้อค้นที่ว่ากลุ่มสาขาวิชาจะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน ได้แก่

งานวิจัยของ สิริวิรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ (2540: 97) ที่ได้เปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ นักศึกษา เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาโดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มศึกษาศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์ และกลุ่มสังคมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าสาขาวิชาไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่มหาวิทยาลัยได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้นักศึกษาสามารถค้นคว้า และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองให้กับทุกกลุ่มสาขาวิชาอย่างเท่าเทียมกัน เช่น หนังสือ วารสาร ระบบการสืบค้นจากฐานข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบว่านิสิตในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาว่าเมื่อเรียนในชั้นปีที่แตกต่างกันแล้ว จะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยพบว่านิสิตเพศชายทั้งในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ ที่เรียนต่างชั้นปีมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน สำหรับข้อค้นพบที่ว่าระดับชั้นปีไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ งานวิจัยของ นฤมล เกื้อนมา (2639: 101-106) ที่ได้ศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 พบว่า ระดับชั้นปีไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาโดยรวมรวมทั้งผลงานวิจัยของ หทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์ (2545: 54-55) และ ทองคำ จิตรธามาศย์ (2540: 80) ก็พบผลการวิจัยในทำนองเดียวกันที่ว่าผู้เรียนที่อยู่ในระดับชั้นเรียนที่ต่างกันมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่างานวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการแยกวิเคราะห์ข้อมูลตามกลุ่มตัวแปรอิสระโดยใช้เพศเป็นตัวแปรในการแบ่งกลุ่ม งานวิจัยก่อนหน้านี้ได้ทำการวิเคราะห์ผลที่ละมิติจึงมีงานวิจัยหลายเรื่องไม่พบความแตกต่างกัน เช่น งานวิจัยที่ไม่พบว่าระดับชั้นปี มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เช่น งานวิจัยของ หทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์ (2545: 54-55)

ส่วนผลงานวิจัยที่ไม่พบว่าสาขาวิชาเป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เช่น งานวิจัยของ สิริวิรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ (2540: 97) หรืองานวิจัยที่พบว่าเพศไม่มีเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เช่น งานวิจัยของ ทองคำ จิตรธามาศย์ (2540: 80) สำหรับงานวิจัยนี้พิจารณาทั้ง 3 มิติพร้อมกัน จึงทำให้ปรากฏข้อค้นพบที่ว่า นิสิตหญิงชั้นปีที่ 1 สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์แตกต่างจากสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือในนิสิตชายก็พบผลการวิจัยว่านิสิตชั้นปีที่ 2 กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่ากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการที่งานวิจัยจะค้นพบความแตกต่างที่เกิดขึ้นจริงจึงจำเป็นต้องทำการศึกษาพร้อมกันทั้ง 3 มิติ

2. โมเดลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน 3 องค์ประกอบ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

คณะผู้วิจัยศึกษาความเที่ยงตรงของแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งและอันดับสองผลการวิจัยพบว่า ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งและอันดับสองกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าเท่ากัน และเมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า คณะผู้วิจัยใช้แบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2546) เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยทำการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นกับโครงสร้างแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่คณะผู้วิจัยทำการปรับปรุงจากโครงสร้างองค์ประกอบของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรคาโนนิคอลลซึ่งเป็นตัวแปรแฝงการเรียนรู้ด้วยการ

นำตนเองที่พัฒนาขึ้นโดยคณะผู้วิจัยกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่าการที่คณะผู้วิจัยนำแนวคิดในการศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในเนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบุคคลโดยแบ่งความสามารถออกเป็น 3 มิติ คือ การจัดการตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการเปลี่ยนแปลงตนเองของ คอสต้า และ กาลิก (Costa & Kallick, 2004) นั้นมีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลของคนไทย ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบจึงสามารถนำมาใช้ในกลุ่มของคนไทย

3. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ย้อนกลับ (Reciprocal relationships) กับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การศึกษาอิทธิพลของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งกำหนดให้เป็นความสัมพันธ์เชิงย้อนกลับ เมื่อทำการประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า โมเดลความสัมพันธ์แบบมีอิทธิพลย้อนกลับระหว่างการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี แสดงว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นคุณลักษณะสำคัญในการทำนายความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการปฏิบัติที่สำคัญของบุคคลในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ การจัดการตนเอง การตรวจสอบตนเอง การเปลี่ยนแปลงตนเอง และทักษะที่สำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน ได้แก่ การประยุกต์ใช้ความรู้ และการใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้เป็นข้อบ่งชี้ว่าระบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาควรช่วย ส่งเสริมคุณลักษณะและทักษะดังกล่าว

ผลการวิจัยที่พบว่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลย้อนกลับระหว่างการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นข้อค้นพบที่สนับสนุนแนวความคิดของ แคนดี้ (Candy, 1991) ที่ว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นความสัมพันธ์แบบย้อนกลับ โดยที่สัมประสิทธิ์อิทธิพลย้อนกลับจากการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลอยู่ในระดับปานกลาง ($\beta = 0.26$) ในขณะที่พบว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองส่งผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลที่สูงกว่า ($\beta = 0.48$) แสดงว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการทำงานการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคล ผลการวิจัยนี้สนับสนุนข้อค้นพบของ จุสโต และ ไดไบอัสิโอ (Justo & DiBasio, 2006: 196) และ ออดดี (Oddi, 1986: 97-107 ; Oddi, et al., 1990: 139-145) ด้วยเช่นกันว่าความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็น ตัวแปรสำคัญที่ทำนายการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย จากผลการวิจัยข้างต้นคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้พิจารณาทั้ง 3 มิติพร้อมกันจึงทำให้ปรากฏข้อค้นพบที่ นิสิตหญิงชั้นปีที่ 1 สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์แตกต่างจากสาขาอื่น ๆ และในนิสิตชายพบว่าชั้นปีที่ 2 กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคม ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา นิสิตควรค้นหาความแตกต่างระหว่างสาขาและชั้นปีที่แตกต่างกันนั้นเกิดจากสาเหตุใด โดยมีข้อที่น่าสังเกตว่าทำไมนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์จึงมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้นแต่สาขาอื่น ๆ ไม่เพิ่มขึ้นเมื่อเรียนอยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้น และทำไมเฉพาะนิสิตชายชั้นปีที่ 2

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพเท่านั้นที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านิสิตชายกลุ่มอื่น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าโมเดลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ คอสต้า และ กาลิค (Costa & Kallick, 2004) ที่คณะผู้วิจัยใช้เป็นแนวคิดในงานวิจัยนี้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยที่ต้องการสร้างแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองฉบับต่อไป อาจใช้โมเดลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักวิชาการคนอื่น ๆ มาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบวัดด้วยการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเที่ยงตรงตามเกณฑ์กับแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นในงานวิจัยนี้

3. จากผลการวิจัยที่พบว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการทำนายการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคล ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตจึงควรค้นหากระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมนอกห้องเรียนที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตที่เข้ามาเรียนในสถาบันระดับอุดมศึกษาเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีทักษะของการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากนิสิตที่เรียนอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งเป็นคนละคนกัน จึงเป็น “การศึกษาภาคตัดขวาง” (Cross sectional studies) ดังนั้นความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างชั้นปีไม่ว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงจึงไม่ใช่ข้อมูลที่มาจากผู้ตอบคนเดียวกัน การวิจัยครั้งต่อไปควรทำ “การศึกษาระยะยาว” (Longitude studies) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเดี่ยวในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน เพื่อที่จะได้เห็นพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่เรียนอยู่ในสถาบันระดับอุดมศึกษา

2. การที่พบว่าโมเดลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในงานวิจัยนี้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบุคคลโดยแบ่งความสามารถออกเป็น 3 มิติ คือ การจัดการตนเอง การตรวจสอบตนเอง และการเปลี่ยนแปลงตนเองของ คอสต้า และ กาลิค (Costa & Kallick, 2004) นั้นมีความเหมาะสม

สอดคล้องกับข้อมูลของคนไทย ดังนั้นการวิจัยต่อไป ที่ต้องการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงสามารถนำแบบวัดที่คณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้นไปปรับใช้กับคนไทยในกลุ่มอื่น ๆ ได้

3. การต่อยอดงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่อไป ควรจะศึกษาหลาย ๆ มิติพร้อม ๆ กัน เพราะผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในแต่ละกลุ่มย่อย คือ เพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรหาสาเหตุว่าทำไมแต่ละกลุ่มย่อยจึงพบผลการวิจัยที่แตกต่างกัน และควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกลุ่มอื่น ๆ ด้วย เช่น นักเรียน อาจารย์ ทหาร พนักงานหน่วยงานเอกชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2541). *สาระความรู้ที่ได้จากการ สัมมนาทางวิชาการ เรื่องกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ดวงนฤมล ประชัญคดี และ มาริษศักร์ กัลล์ปริวิทธ์. (2530). *รายงานการวิจัยคุณภาพบัณฑิตและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : คณะสัตวแพทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองคำ จิตรอามาตย์ (2540). *การศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม*. ปริญญาโท นพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นฤมล เกื่อนมา. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัด กระทรวงสาธารณสุข*. ปริญญามหาบัณฑิต พย.ม.

- (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา สำเร็จผล. (2547). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต*. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 9 ยุทธศาสตร์ในการบริหารมหาวิทยาลัย. *วารสาร มศว ชุมชน*. 1 (1), ตุลาคม – พฤศจิกายน 2546.
- วิชุดา หารษาจารุพันธ์. (2540). *การศึกษากความพร้อมในการปฏิบัติงานพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาล เอกชน*. ปรินญา นิพนธ์ พย.ม. (การบริหารการพยาบาล). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2542, ธันวาคม). รายงานการวิจัย ลักษณะการอบรมและเลี้ยงดูเด็กของคนไทย ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง. *วารสาร การศึกษานอกโรงเรียน*. 1(1), 40-47.
- สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ. (2540). *ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ว่องวานิช และ นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2548, มกราคม-เมษายน). การติดตามและประเมินผล การปฏิรูป การศึกษาตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*. 18(1), 95-124.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2546). *การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องสายอาชีพ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด.(อาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Knowles, M. (1975). *Self-directed Learning: A guild for Learner and Teacher*. Chicago : Association Press.
- หทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์. (2545). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Barnes, K.L. (1998). *Curiosity and Self-Directed Learning Readiness Among a Sample of Baccalaureate Nursing Students*. Dissertation Abstracts. Ph.d. (Education, Educational Psychology). The University of Oklahoma.
- Brockett, R.G., & Hiemstra, R. (1991). *Self-Direction in Learning: Perspectives in Theory, Research, and Practice*. London, United Kingdom: Routledge.
- Costa, A. L., & Kallick, B. (2004). *Assessment Strategies for Self-Directed Learning*. Thousand Oaks, California: Corwin.
- Candy, P.C. (1991). *Self-direction for Lifelong Learning*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Dixon, W.B. (1995, January). An Exploratory Study of Self-Directed Learning Readiness and Pedagogical Expectations About Learning Among Adult Inmate Learners in Michigan. *Dissertation Abstracts International*. 55 (7), 1789-A.
- Guglielmino, L. M. (1977). Development of the Self-Directed Learning Readiness Scale. Unpublished Doctoral Dissertation, University of Georgia. Dissertation Abstracts International. 38(11a), 6467.
- Jiusto, S., & DiBiasio, D. (2006, July). Experiential Learning Environments: Do They Prepare Our Students to be Self-Directed, Life-Long Learners? *Journal English Educaiton*. 95 (3), 195-204. (Online). Retrieved July 16, 2007. Available: <http://www.asee.org/publications/Jee/index.cfm>.
- Livneh, C. (1988, Spring). Characteristics of Lifelong Learners in the Human Services

- Professions. *Adult Education Quarterly*. 38 (3), 149-159.
- Maxwell, S.E., & Delaney, H.D. (2004). *Designing Experiments and Analyzing Data*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Oddi, L.F. (1986, Winter). Development and Validation of an Instrument to Identify Self-Directed Continuing Learners. *Adult Education Quarterly*. 36 (2), 97-107.
- Oddi, L.F., et al. (1990, Spring). Construct Validation of Oddi Continuing learning inventory. *Adult Education Quarterly*. 40 (3), 139-145.
- Oliver, P. (1999). The Concept of Lifelong Learning. In P. Oliver (ed), *Universities and Continuing Education: What is a Learning Society*. Aldershot : Ashgate.
- Ozuah, P.O., et al., (2001, July). Impact of Problem-based learning on residents' self-directed learning. *Archives of Pediatric & Adolescent Medicine*. 155, 669-672. Retrieved July 16, 2001. Available: <http://archpedi.ama-assn.org/issues/v155n6/full/ped1004.html>
- Shelley, R. (1991). Relationship of Adults field-Dependence-Independence and Self-Directed Learning. *Dissertation Abstract International*. 52 (12), 4190-A.